

Minnesanteckningar

Lärarutbildningskonventet 5 september 2023,
digitalt möte (zoom).

Närvarande

Andreas Alm Arvidsson	KTH	
Lars Andersson	Lunds universitet	
Per Båvner	Sveriges Lärare	
Stina O'Connell	Stockholms konstnärliga högskola	
Jessica Eriksson	Karlstads universitet	
Oskar Eriksson	Utbildningsdepartementet	
Katarina Florin	Högskolan i Gävle	
Åsa af Geijerstam	Uppsala universitet	
Helena Grundén	Högskolan Dalarna	
Ulrika Göransson	Örebro universitet	
Anna Hagborg	Uppsala universitet	
John Hellström	Gymnastik- och idrottshögskolan	
Per-Henrik Holgersson	Kungliga Musikhögskolan	
Annelie Holmberg	Konstfack	
Ola Holmström	Malmö universitet	<i>sekretariat</i>
Lena Hübner	Stockholms universitet	
Amanda Johansson	Utbildningsdepartementet	
Erika Johansson	Konstfack	
Mare Johansson	Malmö universitet	<i>sekretariat</i>
Jonas Jones	Gymnastik- och idrottshögskolan	
Johanna Larsson	Högskolan Väst	
Lars-Erik Lauritz	Umeå universitet	
Susanne Liedberg	Linnéuniversitetet	
Anders Linde-Laursen	Malmö universitet	<i>ordförande</i>
Johan Linder	Sveriges Lärare	
Anna Lindqvist	Umeå universitet	
Johan Lundh	Karlstads universitet	
Håkan Löfgren	Linköpings universitet	
Lena Löfgren	Högskolan Kristianstad	
Catharina Magnusson	Linköpings universitet	
Jenny Magnusson	Södertörns högskola	
Lena Manderstedt	Luleå tekniska universitet	
Camilla Månsson Waldehagen	Mittuniversitetet	
Sinikka Neuhaus	Lunds universitet	
Victoria Nilsson Lissvall	Utbildningsledarnätverket	
Cathrine Norberg	Umeå universitet	<i>vice ordförande</i>
Per Norström	KTH	
Anders Olsson	Malmö universitet	
Hanna Palmér	Linnéuniversitetet	
Petra Pauli	Högskolan i Borås	

Kajsa Paulsson
Anders J. Persson
Karin Rudsberg
Ulli Samuelsson
Lena Sjöberg
Henrik Svensson
Maria Svensson
Nina Thelander
Nicole Thorén
Therese Welén
Anna Öqvist

Erika Stadler
Peter Honeth

Högskolan i Borås
Södertörns högskola
Örebro universitet
Högskolan i Jönköping
Högskolan Väst
Högskolan Kristianstad
Göteborgs universitet
Karlstads universitet
ASKL
Mälardalens universitet
Luleå tekniska universitet

Regeringskansliet
Regeringskansliet

1. Sammanträdets öppnande

Ordförande Anders Linde-Laursen och vice ordförande Cathrine Norberg hälsar ledamöterna välkomna.

2. Fastställande av dagordning

Ordförande Linde-Laursen informerar om att värdskapet för LUKs vårkonferens 2024 är vakant och avser därför att lyfta frågan om nytt värdskap i anslutning till dagordningens punkt 13 "övrigt".

3. Föregående minnesanteckningar

Inga synpunkter framförs på minnesanteckningarna från föregående möte.

4. Val av justeringsperson

Anna Lindqvist, Umeå universitetet, väljs att tillsammans med ordföranden justera mötets minnesanteckningar.

5. Presentation av nya ledamöter

Under dagens möte medverkar departementssekreterare Oskar Eriksson som ny representant från Utbildningsdepartementet. Oskar hälsas mycket välkommen till LUK och presenterar sig kort.

6. Meddelanden

6.1 Rapport från SUHF:s expertgrupp för lärarutbildning

Anders Linde-Laursen rapporterar från föregående möte i SUHF:s expertgrupp för lärarutbildning. Under mötet togs den pågående utredningen av ULF-verksamheten upp. Utredningen genomförs av tidigare universitetskansler Lars Haikola och den fokuserar på ULF-verksamheten utifrån dess övergång till permanent verksamhet. Rapporten beräknas vara klar inom en relativt snar framtid.

6.2 Nationella professionsprogrammet

Som LUK har uppmärksammat under flertalet möten avser regeringen att stärka rektorers, lärares och förskollärares profession genom införandet av ett nationellt professionsprogram. Regeringen har beslutat om en proposition där ett professionsprogram föreslås, bestående av en nationell struktur för kompetensutveckling och ett nationellt meriteringssystem. Förslaget från regeringen är att lagstiftningen om ett Nationellt professionsprogram ska träda i kraft den 1 januari 2025.

Avseende det nationella råd för professionsutveckling som regeringen tillsatt för att stödja processen kan noteras att en av lärosätenas representanter ska representera ämnet kognitionsvetenskap. Rådet sammanträder ungefär var fjärde vecka på Skolverket. Diskussionerna i Rådet har initialt varit ganska

generella, men har övergått i en fas med mer konkretisering. Med detta börjar också ramar för professionsprogrammets framtida struktur och innehåll ta form.

6.3 Rådslag om regionalt samarbete

Skolverket och SUHF arrangerade ett gemensamt rådslag om regionalt samarbete mellan skolhuvudmän, lärosäten och skolmyndigheter den 14 juni 2023. Syftet med rådslaget var att belysa och diskutera möjligheter och hinder för samarbete för att stödja utveckling av kvalitet och likvärdighet i skolväsendet, och att samla erfarenheter och exempel på insatser och kunskaper. Rådslaget leddes av Peter Fredriksson, generaldirektör för Skolverket, och Kerstin Tham, ordförande för SUHF:s expertgrupp för lärarutbildning. Ett uppföljande möte kommer att äga rum i december.

6.4 Inför LUKs alumnenkät hösten 2023

Anna Hagborg, Uppsala universitet, informerar inför höstens utskick av LUKs alumnenkät. 21 lärosäten har meddelat att de avser att medverka och kostnaden per lärosäte blir ca 33 000 SEK. Tidsplanen är att enkäten distribueras till lärarutbildningsalumner i oktober eller november månad 2023, och Statistiska Centralbyrån beräknar att ha resultaten klara i vecka 8 eller vecka 9 2024.

6.5 Uppdatering av samordningsarbetet KPU60/KPU75

Håkan Löfgren uppdaterar konventet kring arbetet med KPU60/KPU75 utifrån Linköpings universitets samordningsansvar för försöksverksamheten. Sedan senaste uppdateringen har Luleå tekniska universitet samt Gymnastik- och idrottshögskolan tillkommit. Det senare innebär att studenter numera kan få behörighet att undervisa i ämnet idrott och hälsa genom den förkortade pedagogiska utbildningen. I övrigt informeras om att styrgruppen för lärosätenas arbete med KPU60/KPU75 vill avskaffa huvudområdesgrupper för att i stället bara tala om huvudområden.

7. Kommittédirektiv för utredning av lärar- och förskollärarytbildningar

Enligt kommittédirektiv från juli månad 2023 ska en särskild utredare föreslå åtgärder för att utveckla lärar- och förskollärarytbildningarna i syfte att höja utbildningarnas kvalitet och yrkenas status och attraktivitet (Dir. 2023:111). Peter Honeth har utsetts som utredare och som sekreterare i utredningen har Erika Stadler utsetts. Uppdraget ska redovisas senast den 29 november 2024.

LUKs ordförande Anders Linde-Laursen hälsar Peter Honeth och Erika Stadler mycket välkomna till dagens LUK-möte för att informera om uppdraget, och besvara eventuella frågor från Lärarutbildningskonventets ledamöter.

Peter Honeth redogör för uppdraget utifrån fyra övergripande teman eller frågeområden. Ett tema handlar om att rekryteringen till lärarutbildningen är flerdimensionellt problematiskt. Samtidigt som antalet lärare enligt all prognostisering behöver bli fler är antalet sökande för få, och antalet avhopp

inom några lärarutbildningsinriktningar är alltför många. Till detta kan adderas betydelsen av att antagningskraven är på en sådan nivå att de som söker och antas till lärarutbildningarna har rätt förutsättningar att genomföra utbildningen, och sedermera att vara yrkesverksamma som lärare. Av dessa konträra premisser följer frågan om hur lärarutbildningarna kan arbeta med höjda antagningskrav samtidigt som studenterna behöver bli fler. Detta är en av utredningens huvudfrågor. Ett annat centralt frågeområde utgår från en problematik med alltför små utbildningsmiljöer, framför allt avseende vissa ämnen inom ämneslärarutbildningarna. Grundtanken är att detta motverkar hög utbildningskvalitet, att lärosätena behöver möta problemet genom att finna former för stärkt samverkan inom området och att utredningen därmed behöver undersöka möjligheter och hinder för detta. En tredje fråga handlar om utbildningsinnehåll. Framför allt påtalas behovet av en tydligare koppling mellan ämnesstudier och det kommande yrkeslivet. Detta gäller inte minst mot bakgrund av att elevunderlaget i skolan genomgått en stor förändring under senare år, vilket bland annat förändrat förutsättningarna för grundläggande läs- och skrivinlärning. Vidare framhålls kognitionsvetenskap som ett vetenskapsområde som i enlighet med 2021 års lärarutbildningsförordning ska beredas större plats i lärarutbildningarna. I sammanhanget påtalas därtill behovet av att lärarutbildningarna blir mer sammanhållna och mindre fragmentiserade. En fjärde fråga som lyfts som central för utredningen är en översyn av examensmålen för lärarutbildningarna. Inte minst från lärosätenas sida framhålls sedan länge att det finns en stor mängd examensmål, och att dess omfång riskerar att leda i riktning mot en splittrad utbildning och en försämrad utbildningskvalitet.

Arbetsmetoden för utredningen utgörs av möten och samtal med representanter för myndigheter och organisationer som Universitets- och högskolerådet (UHR), Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF), Universitetskanslersämbetet (UKÄ), Skolverket, Sveriges kommuner och regioner (SKR) samt Sveriges Lärare och Sveriges Skolledare. Därtill behövs ett omfattande material från lärosäten som organiserar och genomför lärar- och förskollärarutbildningar. Detta material planeras att samlas in genom en enkät som besvaras av lärosätena, och genom platsbesök som givet tidsramarna genomförs på basis av ett urvalsförfarande.

Peter Honeths föredragning efterföljs av en diskussion som tar avstamp i frågor som konventsledamöter önskar att framföra. Med utgångspunkt i dessa diskuteras urvalskriterier för lärosätesbesök, möjligheterna till stärkt resurssättning av lärarutbildningarna, LUKs möjligheter att bistå med perspektiv i examensmålsfrågan, samt den förmodade omfattningen av de reformer som förväntas följa på utredningen.

LUKs ordförande Anders Linde-Laursen och vice ordförande Cathrine Norberg avslutar med att rikta ett stort tack till Peter Honeth och Erika Stadler för deras medverkan, och uttrycker att de ser fram emot en fortsatt dialog avseende den pågående utredningen. Detta planeras närmast att ske i

samband med höstens Skandinaviska lärarutbildningskonferens i Köpenhamn, där Peter Honeth tillsammans med Erika Stadler avser att medverka under det anslutande LUK-mötet på förmiddagen den 26/10.

8. Sveriges Lärares nya politik för lärar- och förskolläraryrket

Johan Linder och Per Båvner från Sveriges Lärare presenterar Sveriges Lärares nya politik för lärar- och förskolläraryrket. Politiken beslutades av Sveriges Lärares förbundsstyrelse i juni 2023 och den består av sex övergripande områden: 1) Behörighetskraven, 2) Kvaliteten i utbildningarna, 3) Alternativa vägar till lärar- och förskolläraryrket, 4) Studiefinansieringsmöjligheter, 5) Dimensionering och lokalisering av utbildningarna och 6) Styrningen av lärar- och förskolläraryrket.

Några punkter som inryms under de övergripande områdena och som bedöms som särskilt intressanta i sammanhanget presenteras mera ingående. Bland annat förmedlas att Sveriges Lärare inte förordar lämplighetsprov i samband med antagning, men däremot selektiva skärpningar av särskild behörighet. Vidare påtalas behovet av en ökad resurstilldelning till lärosätena för t ex mer lärarledd undervisningstid och stärkta satsningar på VFU. Sveriges Lärare avser också att verka för att skolhuvudmännens ansvar för VFU regleras i skolförfattningarna, och att examensmålen ses över utifrån målet att lärarutbildningarna närmar sig det som gäller för övriga professionsutbildningar inom högre utbildning.

Johan Linders och Per Båvnars presentation följer med som bilaga till minnesanteckningarna. För Sveriges Lärares nya politik för lärar- och förskolläraryrket som helhet, följ länken nedan: <https://www.sverigeslarare.se/om-oss/opinion-debatt/sa-tycker-sveriges-larare/var-politik-for-lararutbildningar/>

9. Gruppdiskussioner i breakout rooms

För att ge utrymme för diskussioner kring aktuella och centrala lärarutbildningsfrågor som presenterats under föreliggande möte tillskapas breakout rooms för gruppdiskussioner. Ett breakout room skapas särskilt för den examensmålsgrupp inom LUK som är bildad sedan tidigare.

10. Summering av gruppdiskussioner

En representant per grupp sammanfattar kort respektive grupps diskussioner. Genom återkopplingen lyfts betydelsen av att bidra med perspektiv i den pågående lärarutbildningsutredningen, och vikten av en fortsatt dialog med utredare Peter Honeth. I anslutning till utredningen lyfts vidare betydelsen av att skolhuvudmännens ansvar för lärarutbildningsfrågor inte tappas bort, i synnerhet vad gäller den verksamhetsförlagda utbildningen, och i termer av att såväl göra VFU-platser tillgängliga som utbildningskvaliteten inom VFU:n. Inom någon grupp diskuterades särskilt frågan om vad samverkan mellan lärosäten enligt utredningens direktiv skulle kunna innebära, och i en annan grupp

uppmärksammades att LUKs alumnenkät togs upp i kommittédirektivet för lärarutbildningsutredningen. Därtill framkom att GIH redan haft ett möte inom ramen för utredningens lärosätesbesök, och lärosätets representanter i LUK kunde redogöra för sina erfarenheter av detta.

I anslutning till examensmålsgruppens återkoppling informerar ordförande Linde-Laursen att Anders Olsson, som är utbildningschef vid Malmö universitet och ledamot i LUK, samt Gunilla Löfström, som är utbildningsledare vid Malmö universitet, kommer att bistå utredningen med ett lärosätesperspektiv på utvecklingsarbetet med examensmålen. Den examensmålsgrupp som bildats inom LUK kommer att fungera som referensgrupp.

11. Antagningsläget vid lärosätena

Enligt anvisningar i dagordningsutskicket sammanfattar en representant per lärosäte i korta ordalag antagningsläget ht-23 för sina respektive lärosäten. Tidsmässig riktlinje är ca 1 min per lärosäte. Genomgången visar generellt sett på vikande ansökningstal, och flera exempel ges på att antalet antagna inte når upp till planeringstalen. Mest problematisk är situationen för förskolläraryrket samt ämnesläraryrket (Gy samt åk 7-9). De tydligaste undantagen utgörs av specialpedagogprogrammet och specialläraryrket till vilka sökningen som regel är avsevärt bättre. En annan tydlig trend är att den reguljära kompletterande pedagogiska utbildningen (KPU 90) har vikande ansökningstal, och detta förklaras av att studenterna i stället valt att söka sig till de förkortade försöksverksamheterna KPU60/KPU75 som både kan ge samma eller bredare lärarbehörighet, och som samtidigt har en kortare studietid.

12. Inför Skandinavisk lärarutbildningskonferens med anslutande LUK-möte, Köpenhamn, 25/10 – 27/10, 2023

Enligt tidigare information arrangerar *Læreruddannelsesnet* i Danmark tillsammans med *Universitets- og høyskolerådet* (UHR) i Norge och Lärarutbildningskonventet i Sverige en Skandinavisk lärarutbildningskonferens med anslutande LUK-möte i Köpenhamn mellan den 25/10 och den 27/10 2023. Först genomförs nationella möten för respektive lands organisationer "lunch-till-lunch" den 25/10–26/10. Den tidpunkten är således den som gäller för LUK-mötet i Köpenhamn. Därefter genomförs den gemensamma konferensen från den 26/10 kl 12:30 till den 27/10 kl 13:00. Temat för konferensen är *Praksis i lærerutdanning* och platsen är Scandic Falkoner i centrala København.

Ett mejl med länk till anmälan till konferensen samt bifogat konferensprogram skickades till LUKs ledamöter i juni månad med efterföljande påminnelser under tidig höst. Nu är anmälan stängd och från Lärarutbildningskonventet i Sverige är drygt 50 deltagare anmälda. Samtliga som har anmält sig har fått en automatgenererad bekräftelse på sin anmälan. Från det senaste planeringsmötet mellan

Læreruddannelsesnet, Universitets- og højskolerådet och Lärarutbildningskonventet kan följande noteras:

Enligt ovanstående information är anmälan till konferensen stängd och som det ser ut just nu är det inte möjligt att anmäla fler deltagare.

Efter förfrågan från några av LUKs ledamöter bekräftas att konferensmiddag anordnas både den 25/10 och den 26/10.

Enligt tidigare information och enligt ovan är tidpunkten för det anslutande LUK-mötet "lunch-till-lunch" den 25/10–26/10.

Observera att hotellrum på Scandic Falkoner bokas genom anmälan för de dagar som anmälan gäller. Detta sker automatiskt. Om hotellbokningar gjorts på egen hand är det därför viktigt att kontakta Lärarutbildningskonventets sekretariat om detta (ola.holmstrom@mau.se).

Betalning för konferensen kommer att göras via Malmö universitet. Så sker efter önskemål från våra danska kollegor i *Læreruddannelsesnet*, och för att bara ha en transaktion mellan Sverige och Danmark. *Læreruddannelsesnet* debiterar Lärarutbildningskonventet totalsumman för ledamöternas konferensmedverkan, och sedan debiteras lärosätena via Malmö universitet utifrån sina representanters medverkan och vistelse. Kostanden per lärosäte räknas således fram utifrån antal hotellnätter och antal måltider som lärosätesrepresentanterna anmält sig till.

13. Övrigt

Anders Linde-Laursen meddelar att värdskapet för LUKs vårkonferens 2024 är vakant. Information om detta har redan gått ut till samtliga ledamöter via LUKs sändlista, och i utskicket länkades en förteckning över värdlärosäten och teman för LUKs tidigare konferenser. Ledamöterna ombeds att överväga möjligheten att ta sig an värdskapet för 2024 års vårkonferens, och i så fall även vilket tema som vore intressant att planera konferensen utifrån. För att meddela intresse och för frågor, vänligen kontakta ola.holmstrom@mau.se

Amanda Johansson från Regeringskansliet anmäler ytterligare ett ärende och önskar härigenom att informera om en delningsremiss från Regeringskansliet till lärosätena, som avser förslag om ändring i högskoleförordningen (1993:100). Förordningsändringen innebär att det i examensordningen, i bilaga 2 till högskoleförordningen, införs nya examensmål för yrkeslärarexamen, grundlärarexamen och ämneslärarexamen om att studenten ska visa förmåga att använda och värdera läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg. Synpunkter lämnas senast den 15 september 2023 och planerat beslutsdatum är den 3 oktober 2023.

14. Mötet avslutas

Ordföranden tackar ledamöterna och avslutar mötet.

Minnesanteckningar förda av Ola Holmström (Malmö universitet)

Justerade av Anders Linde-Laursen (ordförande) och Anna Lindqvist (Umeå universitet)